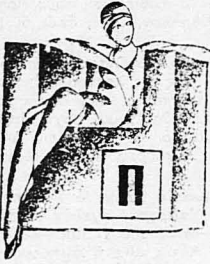


## ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΖΥΓΙΩΝ

## ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΩΝ "ΡΑΓΙΣΜΕΝΩΝ ΚΑΡΔΙΩΝ,"

("Ένα συγκινητικό ρεπερτάζ του Άγγλου δημοσιογράφου Reginald Grant)



ΟΣΕΣ χιλιάδες διαζυγίων δίδονται κάθε χρόνο στην Άγγλία! Καυγάδες, παρεξηγήσεις, διαφωνίες χαρακτηρισμών κ' ένα σωρό άλλες ανόρθιμες, οδηγούν κάθε μέρα τα άθρογυνα στα δικαστήρια. Μά ή θλιβερή αυτή ιστορία δεν τελειώνει μετά την έκδοσι του διαζυγίου. Συνεχίζεται για χρόνια ακόμη, όχι πειά στο δικαστήριο, αλλά στο «Γραφείο Διατροφών», όπου κάθε εβδομάδα πηγαινούν να πληρώσουν οι χωρισμένοι σύζυγοι τα τροφεία για να τα άποσύρου την επομένη ή γυναίκες τους.

Τό «Γραφείο Διατροφών» είναι μία μεγάλη αίθουσα μ' ένα σωρό υπάλληλους σκυμμένους πτά νά από μεγάλα κατάστιχα. Πήρα την άδεια να καθήσω κοντά σ' έναν απ' αυτούς.

—Σήμερα, μου είπε, είναι ή μέρα που πληρώνουν οι σύζυγοι. Έχουμε άρκετούς καινούργιους στον κατάλογο. Όταν άνοιξε αυτό τό γραφείο, εδώ κά λίγα χρόνια, είχαμε λιγώτερο από τρείς χιλιάδες λίρες τό χρόνο πληρωμές. Τώρα έχουμε πάω από σαράντα χιλιάδες.

Ξαφνικά άκούστηκε θόρυβος έξω και ένας άστυφύλαξ άνοιξε την πόρτα που ώδηγούσε στο διάδρομο.

Μιά διπλή σειρά άνδρων φάνηκε. Ήσαν οι χωρισμένοι σύζυγοι. Δέκα, είκοσι, τριάντα...μιά όλόκληρη ούρά, τής οποίας δεν μπορούσε να διακρίνη κανείς τό τέλος. Ήβλεπες ανθρώπους όλων τών τύπων: νέους, μεσόκοπους, γέροντες, εργατικούς, καλοντυμένους, δειλούς, θρασεύς, κούρασμένους.

—Έμπρός έσείς! είπε ό άστυφύλαξ άπευθυνόμενος στον πρώτο.

Ένας ζωηρος άντρας, ως τριάντα έτών, με ύψος προκλητικό, με φαρδεις πλάτες σαν πυγμάχος, προχώρησε. Ήβγαλε ένα χαρτυλούσιμα δέκα σελίνια και τό πέταξε προκλητικά.

—Αυτά έχω μόνο γι' αυτή ή εβδομάδα, είπε. Και μπορείτε να πητε τής γυναίκας μου, ότι άν δεν τακτοποιηθούν τά πράγματα, δεν θά μπορέσει να πληρώσω τίποτε άπολύτως την προσεχή φορά.

Ό υπάλληλος τών κούτταξε ήσυχα.

—Είστε πολυ πίσω, του είπε. Χρυσάτε δέκα λίρες και δέκα σελίνια. Αν δεν πληρώσετε τίποτε ως την άλλη εβδομάδα, ή σύζυγός σας έχει τό δικαίωμα να ζητηση να σας συλλάθουν.

—Μά γιά άκούστε με...

Και ό άνθρωπος άρχισε να φωνάζει.

Ό υπάλληλος τών διέκοψε «Άλλος, παρακαλώ», είπε.

Ένας καλοντυμένος νέος, ως είκοσι έτών, προχώρησε δειλα, άφησε μία λίρα κ' έφυγε άμέσως.

—Είτε ένας από τους καινούργιους, μου είπε ό υπάλληλος. Έχουμε ένα σωρό τέτοιους. Παντρεύονται ύστερα από μία γνωριμία δεκαπέντε ημερών και δεν άργούν κατόπιν να καταλάθουν ότι έκαναν λάθος.

Τρίτος προχώρησε ένας σαρανταπεντάρης που φαινόταν σαν εύτορος έμπορος. Φορούσε μία χοιτρή καδένα χρυσή και τής ρούχα του ήσαν ραμμένα σε άκριθό ράφτη. Στο πρόσωπό του όμως είχε μία παράξενη έκφρασι που μου προκάλεσε ένα συναίσθημα σίκτου.

—Η γυναίκα του πήρε διαζυγιο, ύστερα από είκοσι χρόνια που ήσαν παντρεμένοι, μου εζήγησε ό υπάλληλος. Θα μπορούσε να τής στέλνι τά χρήματα ταχυδρομικώς, αλλά προτιμά να έρχεται εδώ ό ίδιος. Μου φαίνεται ότι τό θεωρεί ένα είδος αυτούτου μορήςιας.

Κατόπιν παρουσιάστηκε ένας κύριος κακοντυμένος, αλλά λεπτός και εύγενής, με ύψος διαπλαισιστό. Άφησε στο γραφείο πέντε σελίνια.



"Ένα ψηλό κορίτσι, μ' ένα μωρό στα χέρια, πλησιάζει..."

—Σας παρακαλώ, μπορείτε να πητε στην γυναίκα μου ότι θά προσπαθώ να φέρω περισσότερα την άλλη εβδομάδα; είπε. Έχω τώρα να πληρώσω τόν νοικοκύρη μου και φοβούμαι μιλ με πετάξω στο δρόμο. Τά πράγματα δεν πάνε καλά. Αν όμως...

—Πολύ καλά, τόν διέκοψε ό υπάλληλος με συμπάθεια. Κάνετε ό,τι μπορείτε γιά την προσεχή φορά. Ένώ θά τά εξηγήσω στη γυναίκα σας.

Μιά ζωηρή νέα, με πρόσωπο έξυπνο κ' έλκυστικό προχώρησε με προσποιητή άδιαφορία και έβαλε στο τραπέζι τριάντα σελίνια. Καθώς περίμενε, έρριξε μία προκλητική ματιά γύρω της.

—Αυτή είναι ή γραμματέυς του συζύγου, μου είπε ό υπάλληλος, όταν έκευη έφυγε. Αυτή είναι ή αίτια που χώρισε από την γυναίκα του. Τώρα ό σύζυγός ή μαζί της, μά ή γυναίκα του δεν θέλει να του δώση διαζυγιο.

—Ας δούμε τώρα και την άλλη όψη του δράματος. Την άλλη μέρα επαναλαμβάνεται ή ίδια σκηνή αλλά με μερικές διαφορές. Είναι ή γυναίκες αυτή ή φορά που έρχονται νά άποσύρουν τά χρήματα τά οποία κατέθεσαν οι σύζυγοι τους.

Σήμερα βλέπεις περισσότερη άπογοήτευσι και λιγώτερη προσποιήσι. Αυτές ή γυναίκες είναι ή νικημένες. Η μία κυττάζει την άλλη και βλέπει στο κουρασμένο βλέμμα της την ίδια τραγυδία που έχει περάσει κι' έκευη.

Είτε βθεσάει κά μερικές, γιά τίς όποιες ό γάμος ήταν ένα παιχνιδι και τό διαζυγιο ένα έθλο.

Νά ή πρώτη... Είναι χοντρή με ύψος άγριο. Ό υπάλληλος σκύβει και μου λέει:

—Πίνε σαν θαρέλι. Ό άντρας της τής ξεφορτώθηκε και τής δίνει τώρα μία λίρα τη εβδομάδα.

Μά γιά τίς περισσότερες τό τέλος του γάμου τους ήταν μιά τραγυδία. Καθώς περνούν από μπροστά μου προσπαθώ να μαντέψω ποιός είναι ό άντρας τής κάθε μίας, από αυτούς που είδα χθές. Αυτή εδώ με τά θαμμένα ξανθά μαλλιά και τό λεπτό ύψος, μίν είναι τάχα ή γυναίκα του σαρανταπεντάρη έμπορου; ρωτώ τόν υπάλληλο.

—Όχι, μου λέει, είναι ή γυναίκα εκείνου του φανακλά που πληρώσε μόνο δέκα σελίνια.

Ό αριθμός τών γυναικών που δεν έφθασαν ακόμη τά είκοσι είναι έκπληκτικός. Μή ξέροντας ακόμη τή ζωή, αγάπησαν, παντρεύτηκαν, χώρισαν, χωρίς να καταλάβουν καλά-καλά τί κά-νουν.

Ένα ψηλό κορίτσι, μ' ένα μωρό στα χέρια πλησιάζει.

—Έχει τίποτε γιά μένα; ρωτά με φωνή που τρέμει.

Ό υπάλληλος κυττάζει στο βιβλιο και κουνά τό κεφάλι αρνητικά.

—Είτε ή πρώτη φορά που έρχεστέ;

Η νέα σκύβει τό κεφάλι. Δώδεκα ματία την κυττούν με συμπόνια.

—Λυπούμαι πολυ, μά δεν έχετε τίποτε σήμερα, λέγει ό υπάλληλος.

—Η νέα διατάζει. Τά ματία της είναι θουρκαμένα.

—Τί να κάνω τώρα; ρωτά με άπελπίσια. Δεν έχω καθόλου χρήματα κι' έχω να θρέψω και τό παιδι μου. Αν δεν πληρώσω σήμερα τό νοίκι μου, θά με πετάξουν έξω.

Ό υπάλληλος δεν μπορεί να κάνη τίποτε. Περιορίζεται να τής πη: «Περάστε την άλλη εβδομάδα. Ίσως να έχουμε τότε κάτι. Και ή νέα φεύγει λυπημένη.

Πριν όμως να φτάση στην πόρτα, ένα δειλό γέρι άκουμπά στον ώμιο της και μία φωνή τής λέγει:

—Επιτρέψτε μου να σας δανείσω εγώ κάτι. Πάρτε αυτά τά δέκα

# Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ



**ΑΘΙΣΜΕΝΟΣ** στην πολυθρόνα του κουρείου, ο τοκογλύφος Φλόρι είχε παραδώσει το κεφάλι του στα έμπειρα χέρια του κουρέως, γιά να του κόψη τά μαλλιά κι' έπειτα να τον ξυρίσει.

Ο κουρέως, ένας νέος χλωμός, κοκκαλιάρης, με μάτια μαύρα και βαθουλωμένα, άρπαξε το ψαλίδι του. Με νευρικές ανήσεις άρχισε να κόβει τά μαλλιά του πελάτου του, σκυθρωπός και λιγομίλητος, αντίθετα με την παροπαράδοτη φληναριά του επαγγέλματός του.

Ο τοκογλύφος Φλόρι, άπ' τό πρώι, ήταν κακόκεφος. Κάτι πιασένσεις πελάτων του, κάτι κανόνιους που τόν έσκασαν μερικοί άφρεγγένοι άγορσαστά κι' δυό - τρείς μπήσεις έπι τοκογλυφία, που τούκταναν έκεινες τίς ημέρες, άπ' αυτά χοροπηδούσαν στό μυαλό του βασανιστικά.

Κι'τάξε τά μούτρα του στόν καθρέφτη, κι' ή ψιλές - ψιλές τριχίτσες τών κομμένων μαλλιών τών δινάμιων στό νεύρισμα του.

—Τίναξέ μου τό πρόσωπο!... μούγκρισε στόν κουρέα. Ή τριχές μου φέρονται φατούρα που με δαιμονίζει!...

Ο χλωμός κουρέως έσιμείε τά φρύδια τών δυσαρεστημένος. Τό άπότομο ύψος του πελάτου τόν τόν περτάσε βαθειά και τά βαθουλιά του μάτια άστράφταν άπό σκοτεινές φωτιές.

Άπότομο, σμυροφώθηκε με την άπαιτήσί του και συνέχισε πώ κακόκεπος τό κόψιμά του. Ο Φλόρι πάλι γέμισε άπό μελαγχολία: Τό καταναγκαστικό στήσιμο τών τσίχη άρα, ή άνησισία στην πολυθρόνα, ή φατούρα άπ' τίς τριχίτσες και τά διάσπορα νέα, τόν έκαναν σέ μία στιγμή νά δη τόν κόσμο μαύρο και νά μονομιουρήσει:

—Όλα κατά διαβόλου πάνε!... Σε τίποτε δέν μπορείς νάχης έμπιστοσύνη!... Όλα σέ έχθρευόνται, όλοι τό μάτι κυττάζουν νά σου βγάλουν, όλοι τό λάσκα σου σκάβουν!...

Γόγγυσε, βλαστήμησε τριχτά και ξανάτε:

—Κι' αυτός άζόμη ό βηνιόλακας που με κουρεύει, κι' αυτός άζόμα μπορεί νά!...

—Σηκώστε τό κεφάλι, κύριε... Όρα νά σάς σασιονίσω γιά τό ξυρίσμα! Έστε έξαφνα ό κουρέως.

Ο Φλόρι σηκώσε τό κεφάλι του και έιδε τότε στόν καθρέφτη τίς νευρικές κινήσεις του χλωμού νέου, κι' ή προηγουμένη άλλόκοτη ιδέα τού έγινε πώ έπιμονή τώρα.

—Κι' αυτός άζόμα, έστε μέσα τού, μπορεί νά!... νά μου δώση μία με τό ξυράφι και νά μου κόψη τό λαϊμό!...

—Μην ανείσθε, κύριε, γιατί τό ξυράφι δέν άστεινείται!... Θα πάη περίτατό τό λαρόγγι σας, άν ξανατιναχθεί έτσι!...

Άχ, αυτή ή άπίστια φωνή του κουρέως! Ο τοκογλύφος τήν ένοιωσε νά τού παγώνει τό αίμα! Και τί σατανική σύμπτωση: Κάθε φορά που έβαζε τό κακό στό του, ό κίτρινος σάν φάντασμα κουρέως συμπαλιήνε φυσικώτατα ή σέση του με μία σύσταση έντελωξ επαγγελματική!...

—Έχει γούστο νά!... σκέφτηκε έξαλλός ό τοκογλύφος, κι' έκοιξε μία άνήσιχη ματιά μέσα στόν καθρέφτη.

Τόν έιδε όμως ήσυχό κάτω τώρα, κι' άφοσιωμένο στη δουλειά του. Ένοιωσε άνακουφιστό και ψυδρικός μονολογώντας:

—Πώς μπορεί αυτή ή άλλόκοτη ιδέα!... Στο διάβολό!... Νευρώστικα κι' έγώ και δέν ξέρω τί μου γίνεται!... Στο διάβολό νά πάω!...

Μά σέ λιγάκι, άλλες άνησιχίες πάλι. Ριζώσε σάν τουσκονίδα -φραίνται—στό μυαλό του ή τρέλλι, ή ήθλια αυτή ιδέα, και παρ' όλες τίς προσπάθειές του, ξαναεφύρθηκε διαρκώς μισροστά τόν!...

Άρχισε νά λαχανιάζει. Με μάτι έξαλλό παρακολούθοις στόν καθρέφτη τόν σύντομο και νευρικό περίτατό του ξυραφιού, πότε στό μά-

σελίαια. Μου τά έπιστρέφει τήν άλλη εβδομάδα!...τής μιλάει μία άπό τίς άλλες χωρισμένες.

Γιά λίγες στιγμές, ή δυό γυναικές κυττάζονται με συμπάθεια. Ή δυστυχία τίς έχει άδελφώσει.

Ή παρέλασις έξακολούθει. Ένα κορίτσι είκοσι χρονών μ' ένα μαρό στό χέρι, προχωρεί νευρικά στό γραφεϊό. Έινε ή γυναικία ένός τιμίου και εργατικού νέου, που είδα την προηγούμενη μέρα. Ο ύπάλληλος τίς πληρώνει μία λίρα κι' έκείνη κάνει νά φύγη, όταν ξαφνικά άκούγεται κάποιος θόρυθος στην πόρτα. Έινε ό νεαρός σύζυγός της.

—Τζόαν! Της φωνάζει.

Οι δυό σύζυγοι κυττάζονται λίγα λεπτά μέσα στό μάτια και τότε τρέχει έκείνη σ' αυτόν. Άδιαφορόντας γιά τούς άλλους που τούς κυττάζουν, την παίρνει στην άγκαλιά σου και τί φιλά. Και φεύγουν άγκαλιασμένοι γιά νά συνεχίσουν ή ζωή που τόσο άσυλλόγιστα δικοφάναν.

γούλό του, πότε στό λαϊμό του. Άνακουφίζόταν προσωρινά, βλέποντας τό κοκκαλιάρικο, κίτρινομένο, μ' κι' έπιδέξιο χέρι του κουρέως. Και γούρλωνε ξανά τά μάτια τού άπό φρέξη, όσες φορές συναντούσε τά σκοτεινά βλέμματα του χλωμού νέου νά τόν κυττάει άλλόκοτα και λαθροία. Κι' ό κουρέως πάλι ένοιωθε μία άόριστη κι' άνεξήγητη ταχυρή, βλέποντας στόν καθρέφτη τίς έπιμονές ματιές του πελάτου. Σκεπτόταν:

—Τι με κυττάεις έτσι, άραγε!... Γιατί τινάξεται κάθε λίγο!... Άν τού κόψω καμιά φλέβα στό λαϊμό, έγώ θά γτώσο ύστερα!...

Με πόνο τά βλέμματα τών χρωμάτων και στράφιες σέ διαφορετικές κατευθύνσεις. Με άγωνία πραγματοποιήθηκε αυτός ό χωρισμός, σάν νά ήσαν κάτι τό ήλιο τό ή άπτό τά βλέμματα έκείνα και νά τά είχε κολλήσει κανένας άναμετάξύ τους με δυνατή ψαροδόλια!

Άπ' τή στιγμή έκείνη, τό άπλό κι' άπδο αυτό ξυρίσμα έγινε και γιά τούς δυό ένα μαρτυρικό άγωνισμός.

—Στό διάβολό, παλιοτοκογλύφε!... σκεπτόταν ό κουρέως. Φοβάσαι μή σέ κόψω!... Μά κι' αυτό νά γίνη, πόλλο θά χαρώσι και λαγοστό θά κιάφουν!...

—Κι' αυτός, τό κακό μου θέλει!... σκεπτόταν άπό τήν άλλη μεριά ό τοκογλύφος. Σίγουρα θέλει νά μου κόψη τό λαϊμό, ό καλλικάντζαρος!... Μήπως εινε βαίτος; άπό κανέναν!...

Τελείωσε!... Τόσο φρικτή βρήκε τήν ύποψία του αυτή ό Φλόρι, ώστε τά μέλη τού παράλυναν άπό τρόμο υπερσυσκό. Ή ματιά τού, δίχως έκπαυση και θέληση πεία, καρφόνταν άκατανάχητα στό σκοτεινά μάτια του κουρέως και τά τραβούσε με μωστηριόδη έλξη.

Κι' έκείνος πάλι άγωνιούσε κάτω άπό τό άλληλούπητισμα αυτό. Διό άφορσάτο μυαλό, διό έννευρισμένα «Έγώ», πάλιναν διαρκώς έναν σκληρό άγωνα, ήπυλό, άνοηλόγητο, ζωφό, και καμιά αντίδραση δέν ήταν ίκανή νά τούς ξαναμαρίσει τή γαλήνη!...

—Τώρα... τό κόβω... τό λαϊμό!...

—Τώρα... μου κόβει!... τό λαρόγγι!...

Ό, διάβαζε κανένας όλοφάνερα τώρα, αυτές τίς δυό ανατριχιαστικές σκέψεις στό γουρλωμένα μάτια του καθένος τών. Άνάμεσα άπ' τόν καθρέφτη, τά βλέμματα τών έλατταν περισσότερο κι' ή μάξες φωτιές τών τούς τσάιζαν τά νεύρα άιωθαία. Τά μπήγνια τούς χτυπούσαν δυνατά. Τά πρόσωπά τους ήσαν άποληρητικά, κατακόκκινα άπ' τό αίμα, που μαζεύτηκε εκεί, κι' ή φλέβες τού λαϊμού τών φυσούσανε. Τό ξυράφι άνεδοκατέβανε μηχανικά στό μάγουλο τού Φλόρι και τό τριμοιόλιό στό χέρι του κουρέως κινούταν μοναχά άπό τί δέναμη τίς σινηθείας.

Έξαρνα ό Φλόρι τινάχτηκε μ' ένα νευρικό σπασμό, γιατί είδε κατακόκκινα τά μάτια του κουρέως. Κι' αυτός πάλι ένστικτα, σάν νά διάβαζε άμέσως στό μυαλό τού άλλου τή φυσικαστική σέση, πρόλαβε με άστραταία κίνησι τό χεριού τού νά ξανακινή τό ξυράφι!...

—Διστάζει, άραγε; σκέφτηκε ό Φλόρι. Αυτό!... σκέφτηκε ό άλλος.

Μά τώρα δέν μπορούσαν νά ξεκολλήσουν τίς ματιές τών, που φυσούσαν, σάν ματιές παραφρόνων. Κυττάζόντουσαν έπίμονα, άγωνιούσαν κι' ό δυό, σκεπτόντουσαν ό ένας με τό μυαλό του άλλου, κι' ή ύπαρκτικές ματιές τού ένός δεσποζαν στις ματιές τού άλλου!

Τά μπήγνια τών σφυροκοπούσαν με πόνο φρικτό, και τό αίμα τών ώρισμο άπ' όλο τό κορμί τών κατεψήθειαν στό κεφάλι τών, γρηγορό και κοχλιακό. Πρώτος ό Φλόρι έννοιωσε τόν φηικό κλάμα κι' άφέθηκέ, δίχως ύπερδρασι ή αντίδραση πεία, στη διάθεση τών σκοτεινών ήθηκό δέναμιων τού άλλου. Κι' ό κουρέως πάλι, σφυροκέως άπό τήν έντάση τής δικής του έννευρητικότητας, δυναμομένος κούλας άπό τήν ήθική έγκατάλειψη τού Φλόρι, έγινε τρομακτικός, άνατριχιαστικός!

Τό κοκκαλιάρικο πρόσωπό τού φλογίζόταν τώρα, τά ρουθούνια τού άνοηλόκλειναν, ή άνασθη τού λαχάνιαζε και τό μέτωπό τού έσταξε άπό ιδρώτα. Ένστικτα, σάν άπό ασφόδμο μοιραίο, τό άριστερό τού χέρι άκούνησε στό κεφάλι τού Φλόρι και τά λιγάκι δαστυλά τού γαντζώθηκαν απασμοδικά στό κορυμμένα κοντά μαλλιά τού άλλου. Συγχρόνως τό δεξί τού χέρι τρειμοιόλασε στην άρχη κι' έπειτα χούφτωσε νευρικά όλοκληρη τή λαβή τού ξυραφιού.

Ένα τριχτό βογγητό βγήκε άπό τό λαϊμό του τοκογλύφου. Μι' άνέκφραστη φρίκη τού παράλυσε ώλόκληρο και τό μυαλό τού σκέφτηκε με νοχέλια μοιραία:

—Τελείωσε!... Είμαι χαμένος!... Χτύπα, λοιπόν, νά ήσυχάσω!...

Ένα ούρλιασμα κολασμένο βγήκε άπ' τά χείλη τού ξετελλαιμένου κουρέως, σάν νά πόνεσε άπ' τή μωστηρή έκείνη διαταγή. Και με μία κίνησι άγρία, με κίνησι μανιακό, σφιγγοντας με λύσσα τά δόντια τού και μονγκρίζοντας φρικτά, έκοψε με τό ξυράφι τό λαρόγγι τού έμνη-δενισμένου τοκογλύφου!...

